

גנזי המלך

ארבע כנסות

קובץ שבועי בענייני יהדות מהוצאת

260

להזמנת עלונים ולפרסום טל: 03-6777779 מופץ בכל הארץ ב-40,000 עותקים

"וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם לִינוּ פֶה הַלַּיְלָה וְהַשְּׁבֹתִי אֶתְכֶם דָּבָר כַּאֲשֶׁר יִדְבַר ה' אֵלַי וַיֵּשְׁבוּ שְׂרֵי מוֹאָב"

הטעות הראשונה קובעת

מתוך דרשותיו של הרב אמנון יצחק שליט"א

והטעתו לחשוב שמא יתן הקב"ה רשות לקלל את ישראל. וכל גדלותו ונבואתו לא הספיקה להפך את השנאה שהיתה בו. וזו היתה תחילת טעותו של בלעם.

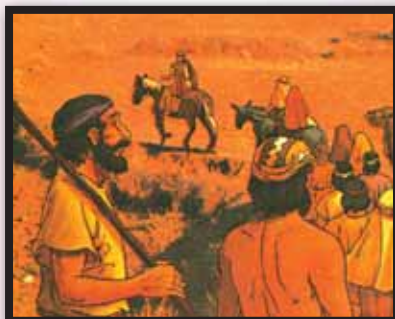
וכיון שטעה וסטה מן הדרך הנכונה, היתה הנהגת ה' עמו באופן אחר ונתן לו מקום לטעות; "וַיֹּאמֶר מִי הָאֲנָשִׁים הָאֵלֶּה עִמָּךְ? וּבְרַשׁוּ: 'להטעותו בא. אמר: 'פעמים שאין הכל גלוי לפניו ואין דעתו שוה עליו. אף אני, אראה עת שאוכל לקלל ולא יבין'". ולכן,

אמר לו הקב"ה בנוסח זה שיהיה לו מקום לטעות. ומדוע נתן לו הקב"ה אפשרות שיוכל לטעות? אלא שעוד לפני זה, כבר טעה בלעם בעצם מה שלא שלח מיר את שלוחי בלק. וכיון שטעה, שוב הנהגת הקב"ה עמו באופן אחר ונתן לו אפשרות כדי לטעות ולהכשל.

והיינו דאיתא במדרש (במדב"ר כ ו): 'שלשה בדיקין הקב"ה ומצאן קיתון של מי רגלים; קיץ. חזקיהו. ובלעם. בשעה ששלח בלק אצלו, א"ל הקב"ה: "מי האנשים האלה עמך"? היה צריך לומר: 'רבש"ע, הכל גלוי לפניך ואין דבר נעלם ממך ולי אתה שואל?' . ולכאורה מדוע הוצרך בלעם לבדיקה, שעד עתה לא בדיקו הקב"ה? מבוואר, שלאחר טעותו הראשונה שוב הנהגתו יתברך בדרך אחר, באופני בדיקה ונסיון לראות היעמוד בהם?!

וזו עלינו ללמוד מפרשת בלעם; שבזמן שנכשל אדם בראשית דרכו, מנסהו השי"ת בנסיון שיותר קשה לעמוד בו.

המשך בעמ' 2 <<<

שתשובתו של בלעם נכונה; שהרי אמר לשרי מואב שיחכו פה, עד שיקבל תשובה מאת הקב"ה. אך כאשר נתבונן נראה שחטא בדברים אלו. וזו היתה תחילת כשלונו. כי מה שייך כלל לבקש רשות מאת הקב"ה לקלל את ישראל? והרי בנים הם למקום וכל יציאת מצרים והליכתם במדבר היתה למען כלל ישראל. וכי יתן האב רשות לקלל את בניו? ובאמת חזינו, שאף זקני מדין ידעו והכירו זאת.

וראה ברש"י: 'קסם זה נטלו בידם זקני מדין, אמרו: 'אם יבוא עמנו בפעם הזאת, יש בו ממש. ואם ידחנו, אין בו תועלת! לפיכך, כשאמר להם: 'לינו פה הַלַּיְלָה'. אמרו: 'אין בו תקוה! הניחוחו והלכו להם. שנאמר: 'וַיֵּשְׁבוּ שְׂרֵי מוֹאָב עִם בַּלְעָם' אבל זקני מדין, הלכו להם. משום שהבינו שאם זקוק בלעם לרשות מאת הקב"ה, אין תקוה שיתן לו רשות. ולכאורה היאך הבנה פשוטה כ"כ, לא הכיר בלעם? אין זאת, אלא, כי השנאה שהיתה בו לישראל העבירתו על דעתו

הנהגת הקב"ה עם בריותיו היא במדת הסבלנות וארך אפים. כדתנן: 'עשרה דורות מנח ועד אברהם, להודיע כמה ארך אפים לפניו' (אבות ה). ומדת סבלנותו והטבתו היא ללא תכלית. אך כל זה בעת שאדם מתנהג כהוגן וביושר. אבל בזמן שמתחיל לטעות ולשגות בדרכו, אזי הנהגתו יתברך עמו היא באופן אחר לגמרי. ומשום כך חייב כל אחד ואחד להזהר ולא לעשות את הצעד המוטעה, שאחרתו מי ישוּרנו. 'אֲשֶׁרִי הָאִישׁ אֲשֶׁר לֹא הִלֵּךְ בְּעֵצַת רְשָׁעִים וּבְדֶרֶךְ חַטָּאִים לֹא עָמַד וּבְמוֹשָׁב לְצִדִּים לֹא יָשָׁב' (תהילים א). ופירושו במדרש: 'ש'אם הלך, סופו לעמוד. ואם עמד, סופו לישוב' (ילקו"ש 'תהלים א). כי בעת שאינו נזהר בראשית דרכו ונכשל בחטא ובטעות, שוב יקשה עליו אח"כ לצאת מתוך החטא.

בהתבונן בפרשת בלעם, יש לראות את גודל הירידה שנפל עד הגיעו לשאול תחתית. ולכאורה וכי מדותיו ורשעותו של בלעם התחילו רק עתה? ומה היה מצבו ומדרגתו טרם ביאת זקני מדין אליו? ומכל מקום חזינו, שהקב"ה דבר עמו והתנהג עמו כשורה ורק כאשר נכשל ונתן מקום לטעות, אזי התחילה התדרדרותו של בלעם עד לסופו האחרון. ובשעה שהחל כבר לנפול שוב לא היה בקרבו כח לעצור והמשיך את הנפילה עד לתהום.

ומה היתה תחילת נפילתו של בלעם? 'וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם לִינוּ פֶה הַלַּיְלָה וְהַשְּׁבֹתִי אֶתְכֶם דָּבָר כַּאֲשֶׁר יִדְבַר ה' אֵלַי וַיֵּשְׁבוּ שְׂרֵי מוֹאָב עִם בַּלְעָם'. והנה בפשטות נראה,

"וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם לִינוּ פֶה הַלֵּילָה וְהִשְׁבַּתִּי אֶתְכֶם דָּבָר כַּאֲשֶׁר יִדְבַר ה' אֵלַי וַיֵּשְׁבוּ שְׂרֵי מוֹאָב"

אֲלֵיו מִלֶּאֶךָ ה'... וַיֹּאמֶר אֶל תְּשַׁלַּח יָדְךָ
(בראשית' כב) לַמּוֹד הוּא לּוֹמֵר דָּבָר
וּמִלֶּאךָ מַחְזִירוֹ (מדרש רבה' במדבר'
כ טו). נוראות להתבונן כחה של מדה
המסנוורת עיני האדם, עד שאינו רואה
ואינו מבין דברים ברורים שאף הדיוט
מבינם. ועוד שם בחז"ל: שא"ל המלאך;
לָךְ עִם הָאֲנָשִׁים (במדבר כב)
שחלקך עמהם וסופך ליאבד מן העולם
וַיִּגְלַךְ בְּלַעַם עִם שְׂרֵי בְלָק מַלְמַד; שְׂכֵשֵׁם
שֵׁהֶם שְׂמַחִים לְקַלֵּל, כִּךְ הוּא שְׂמַח'. אף
שהמלאך מורהו מפורש את סופו המר,
מ"מ עדין עומד בטעותו וסבור שהקב"ה
שולחו לקלל את ישראל.

בעת שהגיע בלעם לבלק וראה שלא
יוכל לקלל את ישראל, שוב לא יכול היה
לעמוד בנסיון והשיאם עצה להכשיל את
ישראל בזנות. ולכאורה, וכי לא ידע זאת
בלעם מקודם? ומדוע לא יעץ עצה זו
לפני כן? אלא ודאי שידע, אבל לא רצה
ליעץ כן. ורק לאחר שלא עמד בנסיון
ומדת חמדת הממון בערה בקרבו, נכשל
והשיאם עצה זו. כי כך כחה של מדה,
לאחר שאדם נכשל בטעות, כבר אין בכחו
להתגבר עליה.

יסודות אלו נאמרו לנו ללמוד כמה
כוחן של מדות. ואל נא נאמר שענין
מחודש הוא בבלעם ולנו אין שייכות
לזה כלל, שהרי משנה באבות (ה יט)
מפורשת: 'כל מי שיש בו ג' מדות הללו,
הרי הוא מתלמידיו של בלעם הרשע'
ולכן בעל המדות לא שייך כלל לתורה.
ורק ע"י תורה ותפילה יזכה להגיע
לתקון מדותיו. (אור יחזקאל' ח"ד) ■

כי ידע בלעם את כל האחרית הצפוי
לכלל ישראל, כמ"ש: "תָּמַת נַפְשִׁי מוֹת
יִשְׂרָאֵל וַתְּהִי אַחֲרֵיתִי כְּמַהוֹ" (במדבר'
כג). וא"כ היאך יתכן לקללם? ורק לאחר
שנכשל בנסיון הראשון, התפתחה אצלו
מדת אהבת הממון והשנאה לכלל ישראל
והיה שבו לגמרי עד שנהפך ממש להיות
כמו שרי מואב לבו כלבם ולא היה מסוגל
לחזור בו. "וַיַּחַר אֶף אֱלֹקִים פִּי הוֹלֵךְ הוּא
וַיִּתְּצֵב מִלֶּאֶךָ ה' בְּדַרְךְ לְשֹׁטֵן לוֹ וְהוּא רֹכֵב
עַל אֲתָנּוֹ וְשָׂנֵי נַעֲרָיו עִמּוֹ". נפלא לראות
גודל רחמי ה' וחסדיו על בלעם, שהקב"ה
נושא בעול עמו בעצות ותחבולות שלא
יכשל ושלח מלאך של רחמים להצילו
וג' פעמים עומד המלאך ומונע מבלעם
לעבור הלאה, עד שהאתון עצמו מרגיש
שאין הדברים פשוטים,

"וַיִּפְתַּח ה' אֶת פִּי הָאֲתָנּוֹ... וַתֹּאמֶר
הָאֲתָנּוֹ... הַהֶסֶכֶן הַסְּכָנָתִי" ואילו בלעם
שבוי מכח המדה ואינו מרגיש כלל! ראו
והתבוננו כמה הקושי להתגבר על המדה;
אתון רואה! ואילו נביא כבלעם אינו רואה!
כי כאשר נוגעת המדה באדם, נעצמו עיניו
ואינו רואה דברים גלויים לעין כל. "וַיִּגְלַ
ה' אֶת עֵינָיו בְּלַעַם" ועדין הקב"ה דורש
בטובתו, שהרי המלאך נראה לבלעם
ומוכיחו על פניו וכל ההתגלות הנוראה
הזו אינה עוזרת לבלעם להשתחרר
מהמידה המלפפת אותו ומכריחתו לעשות
כרצונה. בלעם עומד במריו ועוד מתוכח
עם המלאך; 'אמר לו: "אני לא הלכתי, עד
שאמר לי הקב"ה: "קום לך אִתָּם" ואתה
אומר, שאחזור". כך אומנתו, לא כך אמר
לאברהם להקריב את בנו ואח"כ: "וַיִּקְרָא

ולו לא היה טועה בתחילה, לא היה בא
לידי נסיון ואחר כך הנסיון יותר חזק, עד
שכמעט ואין לו אפשרות כלל להתגבר
עליו. וכך מוסיף הקב"ה בקושי הנסיונות
עד הגיעו לגיהנם רחמ"ל. וכמו כן כאן,
בתחילה שלח בלק שלוחים פשוטים
ולא הבטיחוהו מאומה. ויכול היה בלעם
להתגבר על הנסיון בנקל. וכיון שלא עמד
בנסיון הראשון, הוסיף השי"ת לנסותו
שנית בתוספת קושי, שהשלוחים השניים
היו נכבדים מהראשונים והבטיח לו בלק:
"כִּי כִּבְדָּ אֶכְפְּדֶךָ מֵאֹד וְכָל אֲשֶׁר תֹּאמַר אֲלֵי
אֶעֱשֶׂה". ועל נסיון זה יותר קשה להתגבר
מהנסיון הראשון.

וכך חזינו, שכאשר באו אליו השלוחים
האחרונים, שוב אמר בלעם: "שְׂבוּ נָא בְּזֶה
גַם אִתָּם הַלֵּילָה וְאֶדְעָה מַה יִּסֹּף ה' דָּבָר
עִמִּי" ולכאורה מה מקום לשאלה נוספת?
והלא הקב"ה הורהו במפורש: "לֹא תִלָּךְ
עִמָּהֶם לֹא תֹאדֹר אֶת הָעַם פִּי כְרוּךְ הוּא"
וכי מפני שבאו שלוחים נוספים נכבדים,
ישתנה דעתו של מקום? והוכיח מעשה
זה את כונתו ורצונו של בלעם. ואף
ששואל את פי ה', אבל ממעשיו מוכח
כונתו. ולכן הורהו ה' דרך הנהגה אחרת
וא"ל: "קוּם לָךְ אִתָּם" והרי פשוט לכל
מבין שאין פה רשות לילך ולקללם, אך
בלעם אינו חש כלל בזאת וסבור שיש לו
רשות מאת השי"ת. "וַיִּקַּם בְּלַעַם בְּבִקְרָ
וַיַּחְבֵּשׁ אֶת אֲתָנּוֹ" - 'מכאן, שהשנאה
מקלקלת את השורה' (רש"י). "וַיִּגְלַךְ עִם
שְׂרֵי מוֹאָב" - 'לבו כלבם שוה'. ועיין
ברש"י; שקודם שבאו אליו השלוחים,
לא היה בדעתו ממש לקלל את ישראל,

הרב זכריה יצחק שליטה
קריאה בתימנית
של פרשיות התורה
בנוסח שאמי ובלדי
זיתן להשיג במשרדי שופר, מתתיהו 10, בני ברק 03-6777779
פרשיות התורה והפסוקותיה ספר ראשית
פרשיות התורה והפסוקותיה ספר שניות
רישית גמול
רישית גמול
MP3-ג
נוסח שאמי
נוסח בלדי

מדיני ההליכה בשבת

הלכה

ההלכות שלפנינו מבוססות עפ"י השו"ע וה'משנה ברורה'

מתחת שפת חלוקו, כדי שיזכור שלא יבא לידי סחיטה. (שא ד ה סק"י).
 ההולך לשמור פירותיו, מותר לו ג"כ לעבור במים, כיון שיש בדבר קצת מצוה ובלבד שיעבור בשינוי כמו שהוזכר לעיל. אולם חלוק דינ ההולך לשמור פירותיו שבחזרתו לא התירו לו לעבור במים, כיון שאינו דבר מצוה כל כך, לכך לא חששו שמא ימנע משום כך ובפרט שהאדם בהול על ממונו ולא ימנע. (שא ו סק"ד).
 אף שהתירו לעבור במים כשהולך לדבר מצוה, זהו רק כשבגדיו אדוקים ואין לחוש שמא יפלו לו במים, אבל אם אינם אדוקים, כגון: שלבוש בסנדל שאינו יכול לקשרו היטב, אסור לעבור בו בכל אופן, שמא יפול ממנו ויבא להעבירו בידיו ברה"ר. (שא ד). ■

שמתענג בו ובלבד שאינו דבר האסור חלילה. אבל לרוץ כדי להתחמם שיועיל לרפואתו אסור, כיון שהדבר מוכח שהוא לרפואה ואסרוהו חכמים; גזירה, משום שחיקת סממנים. (שא ב סק"ה וביאורה"ל).
 אסור לעבור בשבת בתוך שלולית מים, שמא יסחוט לאחר מכן את בגדיו ויעבור על איסור סחיטה בשבת. לכן, ידלג מעל השלולית. ואם אי אפשר לדלגה, יקיף את השלולית, למרות שמרבה בזה בהליכה. (שא ג).
 ההולך לדבר מצוה כגון: להקביל פני רבו, או פני אביו, מותר לעבור במים, בין בהליכתו ובין בחזרתו (שאם לא נתיר לו בחזרתו עלול להמנע מלילך) ובלבד שיעשה שינוי, כגון: שלא יוציא ידו

אסור לרוץ בשבת, שנאמר: **'וכפדתו מעשות דרכיך'** (ישעיה' נח). ודרשו חכמינו ז"ל: **'שלא יהא הילוכך בשבת, כהילוכך בחול'** (תנחומא' בראשית' ב). אבל לדבר מצוה, כגון: כשהולך לבית הכנסת, מותר לרוץ. (שא א סק"א).
 אסור לקפוץ, או לפסוע פסיעה גסה (ובאדם בינוני שיעורו כשעובר יותר מאמה בפסיעה אחת) אלא אם כן, אינו יכול באופן אחר, כגון: שצריך לעבור מעל שלולית מים ואף אם יכול להקיפה עדיף שידלגה בקפיצה, כדי שלא ירבה בטורח ההילוך. (שא א ג סק"ב).
 בחורים המתענגים בקפיצתם ומרוצתם, מותר להם לכתחילה לקפוץ ולרוץ בשבת, כיון שזהו עונג שלהם. וכן מותר לאדם לרוץ כדי לראות דבר

דברי אגדה

להקב"ה ויכיר אותו. כיון שברא עולמו; ברא את המלאכים ואת חיות הקדש, את השמים וכל צבאם וברא את האדם וכולם היו מוכנים לשבח ליוצרם ולפארו, אבל עדין לא היה פאר ושבח לפניו, עד שנכנסה השבת ושקטו כולם ופצחו רנה ושבחה. ■

ואומר' ומהו 'משבח ואומר'?! 'מזמור שיר... טוב להודות'!
 וכיון שזה הוא יסודו של היום, לפיכך על כל יצורי העולם לפאר לשבח ולרומם את הקב"ה.
 ב'זוהר' הקדוש (זו"ח יז) נאמר: עד שלא נברא העולם לא היה מי שיקלס

אנו אומרים בתפילת שבת:
'יום השביעי משבח ואומר מזמור שיר ליום השבת: טוב להודות... לפיכך יפארו ויברכו לקל פל יצוריו'. אנו מבחינים בלשון זה שבשבת קדש הבריאה כולה משבחת ומרוממת את הקב"ה, לפי שיום השביעי ביסודו הוא יום **'משבח**

הנהגות צדיקים

ברק' ונמוקו עמו - בשביל חנוך ילדים, ראיית חלולי השבת ושאר ביזוי כל דבר שבקדושה לעיניהם הרכות של הילדים בעיר 'תל אביב'.
 הרב מבריסק כששמע את נמוקיהם השיב בגערה המהולה בתוכחה: "לילדים אתם דואגים?! וכי אנחנו על עצמנו כבר בטוחים אנו?! וכי לנו לא יזיק ראיית חלול שבת?"!
 ... כשמוע רבי יהודה את הדברים הללו מפיו של הרב מ'בריסק', פתח וסיפר לו את המעשה הנ"ל מה'חפץ חיים' והרב מ'בריסק' האזין בקשב רב וקרא בהתפעלות: "אתם שומעים, אתם שומעים, ה'חפץ חיים' מרגיש שהוא עלול להתקרר ואנחנו לעצמו בטוחים?! כך הרגישו קדושי עליון אלו. ואנן מה נענה אחריהם. ■

לא טובה בעיירה, על שאוטובוס נהוג בידי יהודי יעבור בכביש הראשי ליד 'ראדין' בעיצומה של שבת המלכה.
 ה'חפץ חיים' הזדעזע מכך ודבר לבני הישיבה בחריפות רבה במחאה על רמיסת קדושת השבת ומתוך דבריו נכנס ללבו של רבי יהודה משפט נורא, יסוד ככחות הנפש והלכתא רבתא לשבתא, ה'חפץ חיים' דבר בכאב ואמר בדבריו: "הם מקררים אותי!" בידעו שיהיה חלול השבת בסמוך אליו, חושש היה הסבא קדישא לנפשו, שמא תפגם בראיית ושמיעת חלול שבת.
 לימים לאחר המלחמה הנוראה כשהגיע רבי יהודה ואחיו רבי שאול לארץ הקדש, נכנס רבי יהודה להגרי"ז מ'בריסק' זצ"ל להמלך עמו על דבר הצורך בהעברת דירתו של רבי שאול מ'תל-אביב' ל'בני-

מסופר על רבי יעקב ישראל קניבסקי 'הסטייפלר' זצ"ל: פעם בשבת קדש אחת לאחר תפילת מנחה, יצא משיבת 'בית מאיר' לעבר ביתו בליווי תלמיד חכם. לפתע החל לרדת גשם זועף והתלמיד חכם שלידו שאלו האם מותר לרוץ בשבת במקרה כזה? השיב לו רבנו: "כשיוצאים מבית הכנסת אסור לרוץ" והמשיכו ללכת. לאחר כמה פסיעות שאלו שוב: "האם כעת כבר מותר לרוץ?" השיב לו רבנו בחיך: "לא כדאי לרוץ בשבת". ומעידים תלמידי הישיבה שהביטו עליהם כל זמן הליכתם, בהתפעלות איך שהולכים בגשם השוטף, מבלי למהר הליכתם כלל.
סיפר רבי יהודה קרביץ: שבצעירותו בהיותו בישיבה בראדין בצילו של הסבא קדישא רבנו ה'חפץ חיים', עברה שמועה

פרשת 'בלק'

"לא תאור את העם כי ברוך הוא"

מדוע שלא יקלל בלעם את ישראל?

אבל מצד חכמתו היה מקום לחוש, לפי שהיה יודע לכוין את השעה שהקב"ה כועס בה, כמבואר במסכת 'ברכות' (ז). על הפסוק: **"וידע דעת עלינו"** (במדבר' כד). ולכך היה בודאי כח בדבורו לקלל. ומכל מקום עדין הקושיא במקומה עומדת; כי מאחר שהקב"ה לא כעס באותן הימים, כמבואר בגמרא שם, נמצא ששוב כל דבריו וחכמתו בטלים וכשל כחו; בין מצד דבורו ובין מצד חכמתו, שהרי אין כח בקללתו אלא בשעת הכעס וכיון שאין שעת הכעס רפו ידי חכמתו. א"כ, למה לא הניחו לקלל ואמר: **"לא תאור את העם?"**

התשובה בזה: כי גלוי וידוע לפניו יתברך דבר המגפה העתידה להיות וכדי שלא יאמרו בשביל קללתו של בלעם באה המגפה על ישראל, על כן מנעו מלקללם! אבל ודאי לא היה לבלעם שום כח מצד דבורו; לא בברכה ולא בקללה, רק מצד חכמתו בכיוון השעה שהקב"ה כועס בה. ולא כעס הקב"ה באותן הימים, כמו שדרשו חז"ל על הפסוק: **"למען דעת צדקות ה'"** (מיכה ו) שלא כעס באותן הימים כלל.

כדברי בלעם להזיק ולהועיל, או לא? אם תאמר שהיה, היאך אפשר שיהיה כח בבשר ודם לשנות את גזרת הבורא? וכיון שהבורא גזר אומר על ישראל: **"כי ברוך הוא"**, היאך יהיה כח בקללתו לשנות מה שגזר כבר. ואם תאמר שלא היה ממש בקללתו, א"כ למה מנע הקב"ה ממנו ואמר לו: **"לא תאור את העם"**? יקלל בלעם כל היום כולו ומה בכך? ובלבד שיברך הקב"ה את ישראל, כענין שאמר הכתוב: **"יקללו המה ואתה תברך"** (תהלים קט)? התשובה בזה: לא היה כח בדבורו של בלעם כלל שתחול ברכתו, או קללתו.

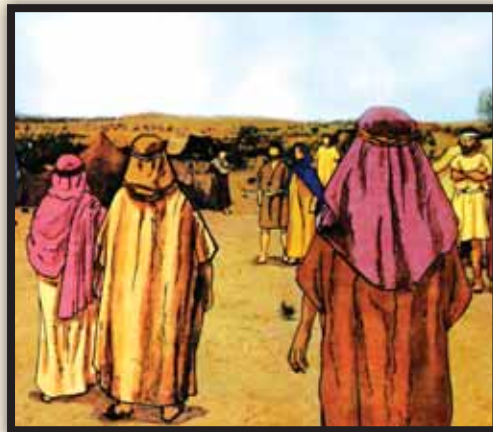
פנינים לפרשה

"לינו פה" (כב ח)

הנה בפעם השנית שבאו אליו שליחי בלק, לא אמר להם: **"לינו פה"** אלא אמר להם: **"שבו נא בזה"**. ויש להתבונן בפשר שינוי הלשון.

רבנו אפרים ז"ל מבאר בזה באופן הבא: בפעם הראשונה לפני שידע בלעם שהקב"ה מעכב בעדו מלילך לקלל את ישראל, היה חושב כי לא יהיה מניעה מלקלל את ישראל. והיה יודע כי כל ההוצאות שמוציא על כך, יקבל מבלק בשלמות. על כן אמר להם: **"לינו פה"**, היינו בביתו על חשבוננו. וכל מקום שכתוב לינה, הרי זה כולל גם אכילה, כי לא היה חס על כך, שהיה מחשב ליטול כל ההוצאות בשלמות מבלק.

אולם בפעם השנית, אחר שכבר ידע שהקב"ה מונעו מלילך לקלל את ישראל, היה חושש להוצאותיו מאחר שלא יהיה בלק משלם לו, אם לא יעשה שכירותו לקלל את ישראל, על כן אמר להם: **"שבו נא בזה"**. היינו: שימצאו מקום בעיר להתעכב בו עד הבקר ולא יהיו בביתו על שלחנו.

"מאן בלעם הלא עמנו" (כב יד)

כתב בספר 'טעמו וראוי': אאמו"ר זצ"ל עמד במקרא זה, על כך שהוא אמר להם: **"מאן ה' לתתי להלא עמכם"** ואילו הם בדבריהם לא הזכירו שה' הוא שמאן לתיתו להלוך עמהם. לפי שבגלל כבודם, לא הזכירו את ה', כאילו רק הוא עצמו לא רוצה ללכת עמם.

"אם יתן לי בלק מלא ביתו כסף וזהב" (כב יח)

כתב רש"י: **"למדנו שנפשו רחבה ומחמד ממון אחרים"**. אמר: **"ראוי לו, ליתן לי כסף וזהב שלו"**. למרות מידתם הרעה

וראיה לזה, שמצינו מבואר, שאין בברכתו כח, כי אילו היה כח בדבורו בענין הברכה, כשהוברר לו הדבר שאין רצונו של הקב"ה לקלל את ישראל, למה לא ברך את בלק ועמו ובוזה יושלם כונתו של בלק, שלא ישלטו בו בני ישראל! ועוד, למה ידחוק את עצמו ליטול כסף וזהב מבלק, יברך את עצמו שיהיה מלך גדול על כל המלכים כלן וירבה ממילא כספו וזהבו? ומצינו מפורש שברך את עצמו באמרו: **"תמת נפשי מות ישרים"** (במדבר' כג). ולא נתקיימה ברכתו, שהיתה אחריתו רעה ותקותו מפח נפש, שהרי מת מיתה משונה דכתיב: **"ונאת בלעם בן בעור הקוסם הרגו בני ישראל בחרב"** (יהושע' יג). נמצאת למד שלא היה כח בדבורו לקללם. זהו מצד עיקר דבורו.

"לא תאור את העם כי ברוך הוא" (כב יב)

פרשה זו הטומנת בחובה את מהלך הדין ודברים בין שליחי בלק לבלעם וההתראות שניתנו לו ע"י הקב"ה שלא לילך, כשלאחר מכן, מעשה האתון, אומר דרשני. ועלינו ללמוד סוגיא זו ולהבין בה ולהשכיל בה, לפי מה שיוורנו רבותינו ז"ל. לצורך כך מצינו לנכון להביא בזה את דבריו הברורים של רבנו בחיי. ואלו דבריו: יש לשאול, האם היה כח

גנזי המלך דברים הטעונים גניזה גנזי המלך דברים הטעונים גניזה

כולו לרווחה, כולם היו אומרים זה לזה, "ב"ה ידו פתוחה! - מזל טוב, בְּרוּכָה זְרֵשׁ אֶשֶׁת מִפְּקִידֵי, אך אוי לה לקהילה אשר העשיו שלה סרב לקחת".

"כָּנָה לִי כֹזֵה שְׂבָעָה מִזְבַּחַת וְהָכֵן לִי כֹזֵה שְׂבָעָה פְּרִים וְשְׂבָעָה אֵילִים" (כג א) כתב רבנו יעקב 'בעל הטורים': "שְׂבָעָה פְּרִים וְשְׂבָעָה אֵילִים" וכן מצינו שעשה איוב. כי כן היה המנהג בבני נח להקריב; ז' ז'. כנגד ז' המצוות שלהם. ■

היהודית אצל כל פקיד שהגיע זה מקרוב, בקורים אלו היו נערכים תמיד בבית הפקיד, מקום שבו נכחה תמיד אשתו של הפקיד, שדאגה לכך שבעלה לא יסרב למתן היד מלהתקבל בכרכה. לאחר שיחת נימוסין, היה נוהג השתדלן לקום ממקומו וללכת לדרכו, לא מבלי להשאיר צרור רובלים תחת מפת השלחן, ביום שלמחרת היתה הקהילה עוצרת את נשימתה בצפיה להיוכח אם אכן נתקבלו הרובלים בכרכה, את העדות לכך היה ניתן למצא אצל אשת הפקיד, אם זו ערכה באותו היום מסע גניות רחב, אזי נשמו תושבי השטעטעל

של הגוים תאוי הממון והבצע, דבר זה הוא שעמד להם לישראל לדורותיהם לקבל את המגיע להם, באמצעות אותו השוחד, הניתן לעריצים הגוים. בספר 'עירתי מכורת' מעלה הרב חיים שפירא מזכרונותיו מן העיירה בימים ההם. וכך הוא מתאר שם: כשהגיע פקיד חדש, הרי השאלה הראשונה ששאלה את עצמה הקהילה היהודית, האם ידו פתוחה? כלומר: האם יקח שוחד? אותו המנחה הנשלחת לעשיו היתה הדרך המקובלת. סביו רבי חיים ועלוועיל צניאק היה השתדלן של העיירה, נוהג היה לערוך בקור נימוסין בשם הקהילה

לאור דרישת הקהל המבצע ממשיך עד גמר המלאי, מהרו...!

1 שחרורון 8 ג'יגה 100 ש"ח
1 אנצקלופדיה 100 ש"ח
ספרית 'שופר' 520 הרצאות
(13 דיסקים mp3) ב-130 ש"ח
כל ה-CD/DVD ב-10 ש"ח
חלוקת קלטות טייפ ווידאו
חינם במשרד
לע"נ הרה"ג יהודה שפירא זצ"ל

ניתן להשיג בהרצאות או במשרדי 'שופר' טלפון: 03-677779

WWW.SHOFAR.NET

ט.ל.ה

זרכי האמורי בעניני רפואה "כי לא נחש ביעקב ולא קסם בישראל"

מערכת 'חברותא'

מיוחד ל'גנזי המלך'

שאלה: האם יש איסור של כישוף, הנקרא גם 'דרכי האמורי' ('שבת' טז). במעשים לצורך רפואה, כאשר אין במעשים אלו כל קשר עם עניני רפואה, אלא, הם בכלל הזיות וברותות של אנשים סכלים?

תשובה: כתב בשו"ת 'משפטי עוזיאל' (ב - י"ד כא): אוהרת "ובחקתיקהם לא תלכו" ('ויקרא' יח) אינה רק בדברים שהם תלויים במעשה עבודה פולחנית, אלא אפילו, מעשי כשוף שאינם תלויים במעשה עבודה, הרי הם בכלל איסור זה. כמבואר ברמב"ם.

ואפילו כל מה שיאמר שהוא מועיל, ממה שלא יגזור העיון הטבעי, אבל נוהג לפי דעתם, כמנהג הסגולות והכחות המיוחדים - הרי הוא בכלל האיסור "ובחקתיקהם לא תלכו" ו"לא תלכו בחקת הגוי" ('ויקרא' כ).

וכך הם דבריו בספר 'היד החזקה': 'ודברים האלו [דברי הכישוף] כולן דברי שקר וכזב הן והם שהטעו בהן עובדי כוכבים הקדמונים לגויי הארצות, כדי שינהגו אחריהן. ואין ראוי לישראל שהם חכמים מחוכמים, להמשך בהבלים אלו ולא להעלות על לב שיש תועלת בהן, שנאמר: "כי לא נחש ביעקב ולא קסם בישראל"... כל המאמין בדברים האלו וכיוצא בהן ומחשב בלבו שהן אמת ודבר חכמה, אבל התורה אסרתן, אינן אלא מן הסכלים ומחוסרי הדעת ובכלל הנשים והקטנים שאין דעתן שלמה! אבל בעלי החכמה ותמימי הדעת ידעו בראיות ברורות, שכל אלו הדברים שאסרה תורה, אינם דברי חכמה, אלא תהו והבל שנמשכו בהן חסרי הדעת ונטשו כל דרכי האמת בגללן. ומפני זה אמרה תורה כשהזירה על כל אלו ההבלים: "תמים תהיה עם ה' אלקיך" ('דברים' יח) ('עכ"ם יא טז).

מדברי הרמב"ם אלה למדנו; כי לא הותר להשתמש בסגולות רפואה, אלא בדבר שגזור אותו העיון הטבעי והם כל סמי הרפואה שהתבררו סגולתם הטבעית, או כל דבר שיגזרהו ההיקש הטבעי, מתוך נסיונות רפואיים וכל הדומה להם. והנה הרשב"א התקשה מאד בדברי הרמב"ם, ממה שכתב: "ואל יקשה

במהותם והרכבתם ובפעולתם בגוף האוכל, או השותה מהם והם אותם סמי הרפואה הנודעים, או כל אלה שיתוספו עליהם מתוך העיון הטבעי הנתוחי או הכימי.

(ב) **ההיקש הטבעי.** והוא דעת סגולות המתכות, כגון: 'מסמר הצלוב ושן השועל' או העשבים, שהם מסוגלים לרפאות בדרך תלייתם בגוף כאלה שהזכיר הרמב"ם בדבריו וכן כל הדומים להם, בהיקש הטבעי.

(ג) **סגולות טבעיות כאלה שהתאמתו בכח הנסיון שהם מרפאות חולים ידועים.** כל דברים שהם נכללים בגדר שלשה סוגים אלה הם מותרים, לפי שכולם נכללים בגדר משום רפואה.

אבל כל יתר הדברים שאין בהם משום רפואה אלא השפעה כשופית הם אסורים, מפני שהם מעשי הבל ותוהו ככל מעשי קוסמים ומנחשים.

את זה אני אומר לתרץ דברי הרמב"ם. אולם עדין דין זה בכללו צריך עיון רב, מכל הנהו עובדי ומאמרי רז"ל שהביאם הרשב"א בתשובתו זאת. ולהלכה אנו אין לנו, אלא דברי הרמב"ם ז"ל, דכל שאין העיון הטבעי ולא ההיקש הטבעי גזור אותו ולא הנסיון מאמת אותו ועל כולם, אם אינו נעשה דרך רפואה, כלומר: מתוך נסיון רפואי, הרי הוא בכלל 'דרכי האמורי' שאסור לעשותו מדכתיב: "ובחקתיקהם לא תלכו" ו"לא תלכו בחקת הגוי".

לאור דברים אלה נשוב לשאלתנו. והאמת כי נבהלתי משמוע הזיות כאלה, שהן אסורות לשומען ואין צריך לומר לאומרן שכניסת היולדת, או הכלה אצל יולדת, או כלה אחרת בתוך ארבעים יום, גורמת עקרות אחת מהן. והתרופה לזה היא ברחיצת הידים והרגלים במימי רגלים של הכלה, או היולדת שנכנסה לביתה. אלה דברי שוא ותפל שאין בהם ממש ואסורין בהחלט משום 'דרכי האמורי'!

וחלילה חלילה לאיש ישראל לחשוב על דבר שקר וכזב זה, שהוא אסור מצד עצמו וגם גורם מחלוקת בישראל. וכמ"ש הרמב"ם ז"ל: "ואין ראוי לישראל שהם חכמים מחוכמים, להמשך אחר הבלים אלה ולא להעלות על הלב שיש תועלת בהן" אלא מצוה וחובה עלינו להאמין בה' אלקי כל בשר שבידו 'מפתח של חיה' כדכתיב: "ויזכר אלקים את רחל וישמע אליה אלקים ויפתח את רחמה" ('בראשית' ל) ('תענית' ב.). ■

בעיניך, מה שהתירו מהם במסמר הצלוב ושן השועל. כי הדברים בזמן ההוא, היו חושבים בהן שהוציא אותם הנסיון והיו משום רפואה והולכין על דרך תלות העשב שקורין בערבי: פאבינה ובלע"ז: פיאונאה, על הנכפה. ונתנית צואת הכלב למורסות הגרון. והעשון בחמץ. כי כל מה שנתאמת נסיונו באלו, אעפ"י שלא יגזרהו ההיקש, הוא מותר לעשותו, מפני שהוא רפואה ונוהג מנהג שלשול הסמנין המשלשלים' (מו"נ שם).

ולפי זה כתב הרשב"א: 'הנה, אסר אחר שהתיר כל מה שנמצא תועלת מצד הנסיון. ואם כן, מותר לסמוך על נסיונות של הקודמים וכמו שאנו סומכין על חכמי הרפואה באותן הרפואות שאין ההיקש הטבעי גזור אותן וכו'. לא ידענו איזה נקח בדינו למעשה מדברי הרב, או ההיתר במסמר הצלוב, או מה שאסר משום דרכי האמורי'.

עוד הקשה הרשב"א, על מה שכתב הרמב"ם בפירוש מאמרם: 'כל שיש בו משום רפואה, אין בו משום דרכי האמורי. רוצה בזה, כל מה שיגזרהו העיון הטבעי, הוא מותר וזולתו אסור'. ואני שואל כמסתפק בדברי הרב ז"ל, מהו הדבר שיגזרהו העיון הטבעי? אם מה שיגזרהו עיון חכמים שחברו ספרים בטבע כאריסטו וגאלינוס וחבריהם בטבע הסמים והמסמרים המועילים לפי עיונם וכו' - זה מה שלא יקבלו השכל'.

כי באמת הדברים הפועלים בסגולה, אין פעולתם נפלא מהם, אלא בטבע מסוגל, רצוני לומר; טבע לא ישיגנו עיון החכמים ואולי אפילו החכם שבחכמים לרוב העלם הטבע הוא מכלל המין האנושי, מצד שהוא אדם.

ואולי עוד לא יגזרהו עיונם, גזור עיון החכם עליו השלום, שעשה ספר רפואות, ידבר על הכל מן הארז אשר בלבנון ועד האזוב אשר בקיר. ואם כן, למה נאסור מה שיאמרוהו מצד הטבע המסוגל ושמה יגזרהו עיון החכם עליו השלום. ואף על פי שלא יגזרהו עיון אחד מאלו חכמי הטבע' (תשובות הרשב"א ת"ג א).

והנה, תמיהות הרשב"א נראות לכאורה שהן חזקות. אולם מאידך גיסא אין להניח שדברי הרמב"ם סותרין סופם לתחילתם. לכן נראה לי לפרש דהכי קאמר: שלשה סוגים יש בדברים אלו:

(א) **דברים שגזור עליהם העיון הטבעי.** זאת אומרת, הכרת טבעם של הצמחים

נסיעה לקברות הצדיקים עם הרב אמנון יצחק

ביום שלישי כט' תמוז 21.07.09
יציאה בשעה 7:30 בדיוק מנקודות האיסוף

**זכאי
"חי' כפליים"
40% הנחה!!!**

המסלול:

קבר רבי שמעון בר יוחאי זע"א	11:00 מירון
קבר רבי יונתן בן עוזיאל זע"א	12:00 עמוקא
ארוחת צהרים כיד המלך	14:00 מלון כינר
הרצאה של הרב אמנון יצחק שליט"א	15:30 מלון כינר
קבר רבי מאיר בעל הנס זע"א	17:30 טבריה

הישיבה בהפרדה מלאה בלבד!
ההרשמה במשרדי 'שופר' רח' מתתיהו 10, בני ברק
טל: 03-6777779

דרושים עורכי סאונד ווידאו!!!

שלח קורות חיים לפקס:
03-6768855

**מזמין את הציבור לנופש
חמישי ששי שבת
במלון "כינר קלאסיק" המפואר**
בחאריך כד'-כו' תמוז פרשת "מטות מסעי"
16-18/07/09 (למנינם)

בהשתתפות:
הרב יצחק כהן צמח שליט"א רב שכונה בחולון
והפייטן דוד שלמה שירו הי"ו

בתכנית:
✓ חוף כנרת
✓ בריכה בהפרדה
✓ אטרקציות
✓ פעילויות לילדים
✓ הגרלות ופרסים
✓ עונג שבת
✓ ועוד הפתעות

הפלאט סנק!
טבריה, הרב מנחם
עובד פתיחים יקני סנק

נותרו חדרים אחרונים!!!

**במחיר
לצג 1290 ש"ח**

**למרתים: נמתלי 054-6777779
אייל 052-5500654**

**לפרסום
צלצל
עוד
היום
ותפוס
מקום**

מחפשים שידוך

לבעל תשובה ספרדי, רווק בן 35, תורני, ירא שמים ובעל מידות טובות, עם בעיה קלה בדיבור. להתקשר בין השעות 19:30-21:00 **בלבד**
050-4129458

רחוב האדמו"ר
מקוצק 41
בני ברק

להודו בקהילה

**למבנתה
ספרי תורה מהודרים**

שנכתבו ע"י סופרים מומחים, יראי שמים בכתב ספרדי, בית יוסף והאר"י לפרטים הרב שבתאי:
052-80-777-22

03-6777779 שלוחה 557

**להרויח בגדול!
בתכנית:**

'כח כפלים'

**מלאו הוראת קבע זו על סך \$28*
ותקבלו חינם:**

'גנזי המלך'

CD's

טיולים

סעודה

סופ"ש

הוראה לחיוב חשבון לתוכנית 'כח כפלים' למשך שנה מינימום

תאריך: _____

לכבוד בנק: _____ כתובת הבנק: _____ מס' הסניף: _____

1. אני/ו הח"מ שם בעל/י החשבון: _____ משפחה: _____ מס' זהות / ח.פ.: _____

רח' _____ מס' _____ עיר: _____ מיקוד: _____ טל. בית: _____ מלאפון: _____

מס' חשבון בבנק	סוג חשבון	קוד מסלקה
2 3 9 2	מוסר	בנק
2 3 9 2	אסמכתא / מס' מזהה של הלקוח בחברה	סניף

נתונים: לכם בזה הוראה לחיוב חשבון/נו הר"ל בשיעכם, בנין תרומתי ל"שומר" בסכומים ובמועדים שיוצאו לכם מירי מעם במסגרת באמצעי מנטרי, או רשימות ע"י "שומר" כמפורט מסה ב"פרטי הרשאה".
2) ידוע לי/לנו כי: א. הוראה זו ניתנת לביטול ע"י הודעה מפורטת מאתנו בכתב לבנק ול"שומר" שתכנס לתוקף ויום עסקים אחד לאחר מכן ההודעה בבנק וכן ניתנת לביטול ע"י הוראת כל דין. ב. אהיה/נחיה רשאי/ים לבטל מראש חיוב מסוים ובלבד, שהודעה על כך תימסר על ידי/ינו לבנק בכתב, לפחות ויום עסקים אחד לפני מועד החיוב. ג. אהיה/נחיה רשאי/ים לבטל חיוב, לא יותר מתשעים ימים סמוע החיוב, אם אוכח/נוכח לבנק, כי החיוב אינו תואם את הסוגים או הסכומים שנקבעו בכתב הרשאה, אם נקבעו. 3) ידוע לי/נו כי הפרטים שצוינו בכתב הרשאה ומילויים, הם נכונים ועל/ינו להסדיר את המוטב. 4) ידוע לי/נו כי סכומי החיוב ע"י הרשאה זו, יופיעו בדפי החשבון וכי לא תישלח לי/נו ע"י הבנק הודעה מיוחדת בנין חיובים אלה. 5) הבנק יפעל בהתאם להוראות בכתב הרשאה זה, כל עוד מצב החשבון יאפשר זאת, וכל עוד לא תהיה מניעה חוקית או אחרת כפינוע. 6) הבנק רשאי להוציא/נו מן ההסדר המפורט בכתב הרשאה זה, אם תהיה לו סבה סבירה לכך, ויודיע לי/נו על כך מיד לאחר קבלת החלטתו. תוך ציון הסיבה. 7) נא לאשר ל"שומר" בסמך המוצבר לוח, קבלת הוראות אלו מפורט/מאונן.

פרטי הרשאה:

1. **סכום החיוב הועדתי**, קבעו סכום לע"י "שומר" ע"י (תוקפיות לקביעתם) לחייב בתאריך: _____

2. **מס' החיוב** (סמן במשבצת המתאימה) 30 לחודש 20 לחודש

חתימת בעל/י החשבון _____

\$ 28 זכאות ליחיד

\$ 56 זכאות לחוג

תורם נכבד, שים לב: הוראה לחיוב חשבון זו אמורה להגיע לבנק דרך 'שומר' עליך לשלוח את המוטב ל'שומר' ת.ד. 2711 בני ברק, טל: 03-6777779